

Om landbrugets muligheder i en Nationalpark

Partsindlæg af Klaus Eggert

Det traditionelle danske heltidslandbrug er i dyb krise – nationalpark eller ej.

Landbruget har i mange år udviklet sig i blind tro på vækst og EU-støtteordningernes fortsatte tilførsel af økonomiske midler som drivkraften i erhvervsudviklingen. Landbrugsproduktionen er blevet til industriproduktion og dyrevelfærd, miljøhensyn og kvalitetsudvikling er afløst af jagten på økonomisk vækst ved hjælp af nye investeringer. De opskruede priser på landbrugsjord er blevet belånt – ofte spekulativt i eksotisk fremmed valuta - og overoptimistisk investeret i et forøget produktionsapparat.

Godt (læs: skidt) hjulpet af virksomhedskonsulenter, realkreditinstitutter og banker er gælden i landbruget fordoblet til 350 mia.kr. i løbet af de seneste 10 år samtidig med at indtjeningen er halveret. Gælden er 30 gange større end indtjeningen i dag

Resultatet er at generationsskifte er blevet vanskeliggjort, at unge landmænd m/k har endog meget vanskeligt ved at erhverve et landbrug der kan brødføde en familie og at små landbrug er nedlagt og jorden lagt ind under større og større industribrug. Fuldstændig svarende til udviklingen i andre erhverv: småhåndværk til koncerner, dagligvarebutikker til supermarkedskæder osv.

Mange nuværende landmænd i alderen 50+ har ingen interesse i at tage nye udfordringer op. De håber bare på at de kan holde bedriften kørende indtil de kan gå på pension. I modsætning til tidligere generationer er deres børn nemlig ikke interesserede i at overtage den fædrene gård.

Industrialisering af vores fødevarerproduktion har fremmedgjort forbrugerne overfor kvalitets-fødevarer. Når f.eks. kyllinger produceres i industrianlæg og ikke i mere naturlige omgivelser, kan de sælges for '100 kr. for fem'. Det siger sig selv at de så ikke er mere værd (dårlig kvalitet), og at landbruget med rette bliver udsat for dårlig omtale når kødskandaler rammer formiddagspressen. Tilsvarende forringes landbrugets image når den industrielle svineproduktion producerer ildelugtende gylle også i småbyer (Humble f.eks.), når der i effektivitetens hellige navn af økonomisk pressede bønder pløjes for tæt på åer, søer og fortidsminder, når der igen og igen afsløres brådne kar med ulovlige sprøjtemidler og overdreven brug af lovlige osv.

Implementeringen af Natura 2000 vil i sig selv sætte landbrugserhvervet, ikke mindst i det Sydfynske, under øget pres for omlægning til en mere miljøvenlig produktion og krav om anderledes anvendelse af jorden.

Landbruget i sin nuværende form har masser af problemer. Ovenstående er blot nogle af de mest oplagte, set fra sidelinien ude på landet. Det ser ud til at kun enkelte landmænd, men ikke erhvervet som sådan, tager udfordringerne op og f.eks. forsøger at udvikle nye produktionsformer og finde nicher for produktion af nye produkter der imødekommer nutidens krav til miljø, dyrevelfærd og kvalitet.

Hvis ikke det sker i betydeligt større omfang end det ses i dag er det traditionelle danske heltidslandbrug's dage formentlig talte.

Landbrugsministerens redningsplan om halvering af jordskatterne vil kun trække pinen ud.

Det skal tilføjes, at det jo ikke kun er landbrugsbedrifter der er under pres for tilpasning og omstrukturering. Det gælder i alle erhverv, og mange er ikke i stand til at løfte opgaven: hver måned går mere end 500 danske virksomheder konkurs. Flest indenfor handel og bygge- og anlæg, og flest i hovedstadsområdet.

En landbrugsbedrift beliggende i en Nationalpark har bedre overlevelsesmuligheder end udenfor.

Om en bedrift overlever de næste 10-15 år vil afhænge af den enkelte landmands fremsyn og forandringsparathed. Ser han eller hun begrænsninger og risici og fortsætter i samme spor som hidtil - i stedet for at se muligheder og udfordringer for en anderledes virksomhed på landet, vil de driftsøkonomiske vilkår og implementeringen EU's Natura 2000 direktiv formentlig lukke de forgældede og utidssvarende brug ned. Til gengæld kan f.eks. økologiske brug se frem til bedre vilkår, da arealet med økologisk drift – ifølge regeringens plan om Grøn Vækst fra 2009 – skal mere end fordobles inden 2020.

Den nødvendige omlægning fra en traditionelt landbrugsdrift til en innovativ virksomhed på landet er netop hvad en nationalpark kan være med til at støtte. En nationalpark kan naturligvis ikke redde alle bedrifter, men de brug der ligger i parken og griber mulighederne vil være bedre stillet end dels de brug i parken som ikke griber chancen, dels de der gerne vil lægge om, men som ligger udenfor nationalparken.

Det er forstemmende at opleve hvordan et flertal af landmænd m/k omkring det Sydfynske Øhav tilsyneladende ikke har set skriften på væggen.

*Allerede inden der foreligger en gennemarbejdet analyse af mulighederne og et forslag til en nationalparkplan, tegner de kort, der med rødt anskueliggør hvordan en forsvindende del af befolkningen mener sig berettiget til fortsat at have hånds-og-halsret over størstedelen af det åbne land. De afviser nationalparkideen om beskyttelse og bevarelse af naturen og de kulturhistoriske værdier og de søger at hindre øgede erhvervs- og friluftsmuligheder for **hele** befolkningen omkring det Sydfynske Øhav.*

Nationalpark i Det Sydfynske eller ej?

Hvorfor takke NEJ

- hvis omstillingsparate og innovative landmænd får mulighed for støtte til udviklig og omlægning af deres bedrifter?
- hvis ingen lodsejer eller landmand kan **tvinges** til noget som helst?
- hvis der på basis af **frivillige aftaler** med lodsejere kan sikres mere tilgængelig natur og et renere miljø?

Efterskrift:

I ganske mange interessante og givende diskussioner med landmænd har jeg forstået, at den primære grund til flertallets modstand mod en nationalpark skal søges i deres erfaringer i fortiden med planer og initiativer fra Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening og EU. De føler, med rette eller ej, at de er blevet misinformeret, overhørt, manipuleret og snigløbet om de forskellige tiltags betydning for deres bedrifter. Det har altid vist sig at løfter ikke holdes og at der tværtimod er blevet indført begrænsninger og restriktioner for deres udfoldelser i det traditionet frie erhverv – mener de.

At de lovgivningsmæssige rammer for en nationalpark dels er rent national anliggende (ingen EU-indflydelse), dels opererer med lokal forankring, frivillighed og kompensation er de bedst informerede landmænd selvfølgelig på det rene med, men 'sporene skræmmer'. Troen på at lovgivningen efterfølgende bare kan laves om (på trods af at den er vedtaget som et forlig af alle partier minus Enhedslisten) eller at Miljøministeren under pres fra DN og andre miljøforkæmpere vil indføre tvungne restriktioner er så stærk, at de føler at det er sikrere for dem at sige NEJ TAK.

Men det skal vel ikke forhindre vi 'jordløse' i at støtte op om nationalpark Det Sydfynske Øhav?